

וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור כי אתה יצרתו:

הפירוש בזה, שידע כל פעול ויבין כל יצור, שכל פעולת היצירה שלו, נועדה בכדי שיבין את זה גופא ש"אתה פעלתו ויצרתו", ואם לאו למה לו חיים, שהכח להתרומם ולעבוד את הקב"ה כמו שצריך, זה רק אם מגיעים להכרה הזאת שכל היצירה הוא בשביל להבין את זה גופא ש"אתה פעלתו ויצרתו".

והיינו דה"א אתה פעלתו" וה"א אתה יצרתו" אי"ז בקשה ששיגו לפחות את המקצת הזה, אלא אדרבה זהו תכלית כל הידיעה, ואין גבול בהשגת עומק ידיעה זו, ומה ש"ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלוקי ישראל מלך", אי"ז השגה קטנה, אלא זוהי תכלית הידיעה ותשוקת כל התשוקות.

מלך ישראל וגואלו:

כאן המקום לבאר מה דמצינו בגמרא שבאמירת הפסוק 'זמרו למלכנו זמרו' לא יוצאים ידי חובת אמירת מלכויות כיון דלשון 'מלכנו' מגביל שהוא רק מלכנו ולא מלך על כל העולם, אך צ"ע שבפסוקים של הנביאים אנו אומרים 'כה אמר ה' מלך ישראל וגואלו', ואנו מזכירים שהוא מלך על ישראל ולא על העולם.

והישוב בזה פשוט, דיש הבדל מי אומר דבר זה, דבפסוק 'זמרו למלכנו' אנו אומרים את זה, וא"כ יש בזה הגבלה שהוא מלכנו ולא מלך העולם, אך בפסוק דמלך ישראל וגואלו הקב"ה אומר את זה 'כה אמר ה', ומתפאר בזה שהוא מלך ישראל וכל הגויים כאין נגדי, ואין בזה שום הגבלה במלכויות, וכלשון רש"י (שמות יט, ה) על הפסוק 'והייתם לי סגלה', שכתב "אתם תהיו לי סגולה משאר אומות, והם בעיני ולפני לכלום", ובעצם נמצא לפי"ז שאמירת מלך ישראל הוא עיקר המלכויות.

ממבט ברכת ופסוקי שופרות.

כל פסוקי התורה שאומרים בסדר שופרות הם ממעמד הר סיני. ועומק הפשט בזה הוא, כי ההתעלות של הקב"ה הוא בקול השופר, וקול שופר חזק מאד, ויהי קול השופר הולך וחזק, וכל העם שעומדים מרחוק ורואים את קול השופר כדכתיב 'וכל העם ראים את הקולת וגו' ואת קול השפר', היינו שרואים את זה שכביכול הקב"ה הוא התוקע בשופר, [דומיא דההבטחה העתידית של